

Opvoeding en begeleiding 3de graad

De studierichting Opvoeding en begeleiding 3de graad

1. De studierichting in de matrix

Graad	3de graad
Finaliteit	D/A-finaliteit
Domein	Maatschappij en welzijn
Samenstelling	MD + SMD + BK Kinderbegeleider baby's en peuters, BK Kinderbegeleider schoolgaande kinderen

2. Korte beschrijving van de studierichting

Opvoeding en begeleiding is een theoretisch-praktische studierichting in de D-finaliteit. De leerlingen ontwikkelen een wetenschappelijk-theoretische basis m.b.t. psychologie, (ortho)pedagogiek, aspecten van relevante wetgeving en deontologie en de mens en zijn plaats in de samenleving. Dat alles met oog voor contexten en voorbeelden uit de kinderopvang. Vanuit een wetenschappelijk-theoretische basis leren leerlingen als toekomstig kinderbegeleider pedagogisch handelen en oriënteren ze zich op het begeleiden van mensen met een beperking.

3. Leerlingenprofiel

Leerlingen Opvoeding en begeleiding zijn sterk in het leren binnen de concrete contexten eigen aan het studiedomein en de studierichting. Ze verdiepen en overstijgen de praktische zijde van de studierichting door meer theoretische inzichten en concepten te verwerven m.b.t. opvoeding en begeleiding, psychologie en de maatschappelijke context van het werkveld. Zij zijn in staat om effectieve handelingen te stellen om concrete uitdagingen aan te pakken.

Ze kijken vanuit een theoretische benadering naar opvoeding, begeleiding m.i.v. kinderopvang, psychologie en de maatschappelijke context van het werkveld. De aandacht gaat naar (ortho)pedagogiek, ontwikkelingspsychologie (0 tot 12 jaar), gezondheidsbevordering en gezondheidsgedrag en sociaal gedrag. Ze leren (ortho)pedagogisch handelen vanuit theoretische kaders. Ze zijn sociaal, creatief en communicatief vaardig en werken graag met kinderen.

4. Specifiek voor de studierichting

- Strategieën van gezondheidsbevordering en ontwikkelingspsychologie (focus op de levensfase van het kind (0 tot 12j))
- Pedagogische modellen toepassen op kinderopvang, opvoedingssituaties en orthopedagogiek
- Aspecten van relevante wetgeving en deontologie

- Reflecteren over ethische casussen en thema's uit de kinderopvang
- Vorming tot kinderbegeleider baby's en peuters en schoolgaande kinderen: ondersteunen/pedagogisch handelen in de kinderopvang
- Minimaal 8 graduren stage

5. De modellessentabel

Algemene vorming	III,1	III,2	Specifieke vorming	III,1	III,2
Godsdienst	2	2	Opvoeding en begeleiding (incl. werkpleklers waaronder 8 graduren stage)	12	12
Aardrijkskunde	1	1			
Engels	2	2			
Frans	2	2			
Geschiedenis	1	1			
Lichamelijke opvoeding	2	2			
Natuurwetenschappen	1	1			
Nederlands	2	2			
Wiskunde	2	2			
Onderliggend aan algemene en specifieke vorming				III,1	III,2
Realisatie leerplandoelen GFL en LP Financieel-economische vorming				1*	1*

* De leerplandoelen van het GFL en van het leerplan Financieel-economische vorming kunnen worden gerealiseerd via schooleigen projecten, door een of meer leerplandoelen te integreren in vakken van de algemene of de specifieke vorming of door een aantal leerplandoelen samen onder de vorm van een vak aan te bieden (zoals Artistieke vorming, ICT, Mens & samenleving), of door een combinatie van voorgaande mogelijkheden.

Het is geenszins de bedoeling om het GFL als één afzonderlijk vak te realiseren. Dergelijke benadering zou voorbijgaan aan het gemeenschappelijk en funderend karakter van het leerplan. De tijd die voor het GFL en het LP FEV in de modellessentabel wordt voorzien, heeft tot doel duidelijk te maken dat ook voor de realisatie van die leerplannen onderwijstijd nodig is. Afhankelijk van de keuzes die een school maakt, zal het voorziene lesuur in de schooleigen lessentabel een eigen invulling krijgen.

Suggesties complementair gedeelte^o	4	4
Artistieke vorming		
Mens & samenleving		
Schooleigen keuzes:		
- Een vak van de algemene vorming van de studierichting: Nederlands (1u/leerjaar)		
...		
- Een vak van de specifieke vorming van de studierichting		
- Schooleigen curriculum		
...		

^o Indien de school ervoor kiest om verplichte leerplandoelen aan te bieden in een of meer lesuren van het complementair gedeelte, dan maken die lesuren samen met de relevante lesuren van de algemene of de specifieke vorming voorwerp uit van het onderzoek van de onderwijsleerpraktijk m.b.t. die leerplandoelen door de onderwijsinspectie.

Totaal algemene en specifieke vorming	32	32
De modellessentabel geeft door middel van een richtcijfer aan hoeveel onderwijstijd doorgaans nodig is om de verplichte leerplandoelen met voldoende diepgang te kunnen realiseren. Afhankelijk van de eigen specifieke context kan de school zelf keuzes maken en meer of minder lesuren aan een bepaald vak spenderen.		

6. Het leerplan Opvoeding en begeleiding

6.1 Krachtlijnen

- Als persoon in verbondenheid met anderen aan de diverse samenleving participeren.
- Kinderen begeleiden met aandacht voor inclusie.
- Reflecteren over thema's en ontwikkelingen in de samenleving.

6.2 Opbouw en inhoud

- Kwaliteitsvol handelen
Het betreft leerplandoelen m.b.t. inspelen op behoeften en signalen van kinderen, visie, observeren, rapporteren en reflecteren, communiceren en samen werken in team, handelen volgens basisprincipes zoals hygiënisch handelen, ergonomisch handelen, veilig handelen
- Psychologie
 - Ontwikkelingspsychologie: kinderen van 0 tot 12 jaar
 - Sociaal gedrag
 - Gezondheidsgedrag en gezondheidsbevordering
- Pedagogie
 - Opvoedingsvisies en opvoedingssituaties
 - Pedagogische en orthopedagogische modellen
 - Pedagogisch raamwerk
 - Een professionele (ortho)pedagogische aanpak bij kinderen
- Pedagogisch handelen: stimuleren van ontwikkeling, ondersteunen bij activiteiten, aanbieden en begeleiden van activiteiten, (ortho)pedagogische vaardigheden toepassen, samenwerken met ouders
- De maatschappelijke context van het werkveld: functies en vormen van kinderopvang, reflecteren over ethische keuzes, maatschappelijke thema's, relevante wetgeving
- De onderzoekscompetentie

7. Infrastructuur

- Polyvalent lokaal met voldoende didactisch materiaal in functie van de beroepskwalificaties

Vergelijking met aanverwante studierichtingen in de 3de graad

Gezondheidszorg (D/A-finaliteit), Welzijnswetenschappen (D-finaliteit), Opvoeding en begeleiding (D/A-finaliteit)

Welzijnswetenschappen	Gezondheidszorg	Opvoeding en begeleiding
Algemene vorming D-finaliteit Leerplan B+ Nederlands	Algemene vorming D/A finaliteit	Algemene vorming D/A-finaliteit
Leerplan Filosofie met klemtoon op thema's, begrippen en teksten uit de wijsgerige antropologie, ken- en zijnsleer, wetenschapsfilosofie en ethiek, telkens in combinatie met filosofische vaardigheden. De thema's worden sterk toegepast		

binnen de context van maatschappij en welzijn		
Leerplan Natuurwetenschappen B+S m.i.v. fysiologie en anatomie van de mens	<ul style="list-style-type: none"> Anatomie en fysiologie 	
Leerplan Toegepaste sociale en gedragswetenschappen, toegepast binnen de context maatschappij en welzijn (communicatie, psychologie en (ortho)pedagogiek (opvoeding en ondersteuning), recht en samenleving)	<ul style="list-style-type: none"> Gezondheidsgedrag; levensfasen (focus op volwassenen/ouderen) Aspecten van relevante wetgeving en deontologie (focus op gezondheidszorg) 	<ul style="list-style-type: none"> Gezondheidsgedrag, levensfasen (focus op kinderen van 0 tot 12 jaar) (ortho)pedagogiek Aspecten van relevante wetgeving en deontologie (focus op kinderopvang)
	<ul style="list-style-type: none"> Vorming tot verzorgende/zorgkundige: kwaliteitsvol handelen, zorg, ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> Vorming tot kinderbegeleider baby's en peuters en schoolgaande kinderen: kwaliteitsvol handelen, ondersteuning/pedagogisch handelen
Leerplan Statistiek		

De studierichting Opvoeding en begeleiding is inhoudelijk verwant met de studierichting Basiszorg en ondersteuning in de A-finaliteit: een aantal competenties uit de BK's Kinderbegeleider baby's en peuters en Kinderbegeleider schoolgaande kinderen komen aan bod in de derde graad in voorbereiding op het 7de leerjaar gericht op instroom arbeidsmarkt Kinderbegeleider.

Samenstelling studierichtingen 3de graad

De studierichting is inhoudelijk verwant met de volgende studierichtingen in de 3de graad D/A-finaliteit:

- Gezondheidszorg (BK Verzorgende, BK Zorgkundige + SMD, zie onder).

Gezondheidszorg	Opvoeding en begeleiding
Algemene doorstroomcompetenties	
Generieke doorstroomcompetenties	
Biologie	
Toegepaste fysiologie en anatomie van de mens	
Gedragswetenschappen	
Toegepaste gedragswetenschappen: - psychologie	Toegepaste gedragswetenschappen: - psychologie - pedagogiek

Doorstroomprofiel na de 3de graad

Gezondheidszorg	Opvoeding en begeleiding
<i>Natuurwetenschappen</i> / Gezondheidszorg (m.u.v. Biomedische laboratoriumtechnologie)	
<i>Sociale wetenschappen</i> / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind), Onderwijs	<i>Sociale wetenschappen</i> / Gecombineerde studiegebieden (Pedagogie van het jonge kind), Onderwijs, Sociaal-agogisch werk

Het doorstroomprofiel maakt een koppeling met de meest logische vervolgopleidingen per studierichting en ondersteunt zo de selectie van bepaalde wetenschapsdomeinen waarvoor specifieke minimumdoelen werden ontwikkeld. Het is in de eerste plaats een werkdokument voor het ontwikkelproces van de specifieke minimumdoelen. *Het doorstroomprofiel heeft geen impact op de eigenlijke studiekeuze die leerlingen uiteindelijk zullen maken.*

Bij het vastleggen van de doorstroomprofielen zijn in de eerste plaats hele studiegebieden geselecteerd. Wanneer binnen een bepaald studiegebied enkel een selectie van opleidingen relevant is, dan staat die selectie tussen haakjes na het studiegebied opgesomd.

De studiegebieden zijn gebundeld op basis van inhoudelijke samenhang. Een schuine streep binnen een cluster (/) verduidelijkt of het gaat om academische of professionele bacheloropleidingen: links van de schuine streep staan de academische bacheloropleidingen en rechts ervan de professionele bacheloropleidingen.

Relevante 7de leerjaren gericht op instroom arbeidsmarkt

- Persoonsbegeleider